

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO: OB TORKIH, ČETRTHIH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno din 12.—, v inozemstvu mesečno din 20.—. — Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, pošt. predal 22, telef. 2326. Čekovni račun št. 14.335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. — Nebrankirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značaja, vsaka beseda din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namene delavstvu in nameščencem, vsaka beseda din 0.50

Štev. 23

Maribor, četrtek, 27. februarja 1941

Leto XVI

Državno vojno gospodarstvo in socialistično gospodarstvo

Švicarski tednik »Oeffentlicher Dienst« piše med drugim:

Izključno oboroževanju služeče gospodarstvo se ne da kar tako spremeniti v gospodarstvo, ki je prirojeno mirovnim potrebam. Gospodarstvo prirojeno oboroževalnim svrham mora po svojem bistvu voditi v vojno, kajti ono je za to ustvarjeno.

Ker pa vojno gospodarstvo v svojem razvoju nujno terja vedno večje omejitve vsakdanjih človeških potrebščin, se peha vedno širše plasti v pomanjkanje. Ljudje delajo in plačujejo več, dobe pa vedno manj za lastne potrebe. Politika osvajanja se torej prenaša tudi na gospodarstvo. Oboroževalno gospodarstvo pa zato oškoduje tiste kroge, ki nadzirajo oboroževalno industrijo ter vodilne državnike s tem, da jih bogato nagradi. Vojno gospodarstvo poostrejuje pomanjkanje na drugih gospodarskih področjih in stopnjuje nezadostnost kapitalističnega gospodarstva.

Takšno gospodarstvo je navzlic dozdnevno sličnim metodam in sredstvom popolno nasprotje socialističnemu gospodarstvu.

Turška vlada in bolgarski pakt

Turški zunanji minister Saradzoglu je izjavil o turško-bolgarskem nenapadnem paktu sledeče:

»V turški zunanji politiki niso nastopile nobene spremembe. — Turčija bo ostala zvesta svojim zaveznikom. Odločena je, da še naprej živi v dobrih odnosih z vsemi državami, v prvi vrsti pa s svojimi sosedi. Turčija v nobenem primeru ne more ostati ravnodušna do delovanja, ki se razvija v njenem varnostnem pasu in se bo z orožjem v roki uprla vsakemu napadu, ki bi kršil njeno nedotakljivost in neodvisnost. Bolgarsko-turški sporazum je sporazum dveh držav, ki sta odločeni, da ohranita svoj mir in ki prijateljsko nudita roko in izjavljata, da nimata nobenih napadnih namenov. Vse namere, ki se bodo pojavljale pod istimi okolnostmi v cilju uresničenja sličnih ciljev, bi Turčija sprejela na enak način.

Zadnji čas se mnogo govori o ustaljenju vrednosti dinarja, da se prepreči inflacija (poplava papirnatega denarja) in zaježi dražnja. Pričujoči članek je izpod peresa s. dr. Živka Topalovića:

»Ko so v 17. veku nastala velika trgovska mesta ob obali Atlantskega oceana, med njimi zlasti Amsterdam, v tedanji republiki Holandski, se je začela razvijati trgovina v Evropi. Blago, ki se je uvažalo v Evropo iz prekomorskih dežel v Holandijo, se je prevažalo največ s severa na jug, v Italijo. Na drugi strani pa se je pošiljalo blago iz Italije na Holandsko. Vse blago pa se je takrat plačevalo v zlatu, kar pa je bilo zelo nerodno in tudi tvegano za trgovca, ki se je z zlatom napotil iz Italije na Holandsko ali za holandskega trgovca, ki je šel obratno pot.

Priznanica — bankovec

Kmalu so našli bankirji izhod iz zadrege. Italijanski trgovec, ki je šel v Amsterdam, je pred odhodom položil recimo 100 zlatih ducatov pri svojem bankirju, ki se je s posebno priznanico zavezal, da bo njegov inozemski poslovni tovariš izplačal italijanskemu trgovcu, čim pride v Amsterdam, tistih 100 zlatih ducatov, s katerimi bo potem italijanski trgovec lahko nakupil blago v Holandiji. Med Amsterdamom in Italijo niso več prevažali zlata, ampak taka papirnata potrdila, bankovce italijanskih in holandskih bankirjev.

Bankovec je v bistvu bankirjeva priznanica, s katero izjavlja, da je prejel na čuvanje toliko in toliko zlata in da ga bo zopet izplačal onemu, kateri mu bo tako novčanico predložil in zahteval, da se mu zamenja za zlato. Zlato je bilo kritje za izdano papirnatu priznanico ali bankovec.

Pri tem pa so bankirji opazili, da preteče mnogo časa, predno pride taka papirnata priznanica nazaj k bankirju, da jo vnovči za zlato. Taka papirnata priznanica je namesto zlata šla iz rok v roke, od kupca do prodajalca, ki jo je zopet dal tretji osebi itd. Priznanica je začela krožiti.

Bankovec in zlato kritje

Ko so se bankirji prepričali, da veli-

kokrat pretečejo leta, predno pride kdo s tako papirnatu priznanico ali novčanico in hoče zlato, so začeli izdajati priznanice v večjem obsegu, ki niso bile krite z zlatom, zanašajoč se na to, da itak ne bodo vsi imetniki takih priznanic naenkrat navalili in zahtevali njih vnovčenje. Take priznanice so bankirji izdajali trgovcem kot posojilo v zlatu, za katero je trgovec plačal večkrat visoke obresti, bankir, ki je priznanico izstavil, je pa imel edini izdatek za papir in tisk. Ta način izdajanja priznanic, glasečih se na zlato pokritje, je zadovoljeval svet vse dotlej, dokler ni začel bankir izdajati take bankovce brez pokritja, na debelo. Čim se je zvedelo, da bankir ne more zamenjati priznanic, ki so mu bile predložene v vnovčenje, za zlato, je bil polom tu in ljudje so zgubili vero v njegove priznanice ozir. bankovce.

Z izkustvom pa se je ugotovilo na primer, da se od 5 izdanih bankovcev vrne samo po eden, dočim ostali ostanejo po blagajnah in krožijo kot gotov denar na tržišču. Zato je bankir, ako je imel en zlatnik, izdal 5 priznanic, vsako v vrednosti enega zlatnika. — Pokritje je znašalo tedaj samo eno petino ali 20 odstotkov. Nevarnost, da bi prišel bankir v zadrego, ako je prišel ta ali oni zamenjat papir za zlato, je bila zelo majhna.

Bankovci so torej nastali iz prvotnih priznanic, ki so jih izdajali bankirji. Na teh bankovcih je bilo tiskano, da se prinositelju na blagajni banke, ki jih je izdala, na željo zamenjajo za zlato. — Kdor je hotel imeti zlato namesto bankovca, ga je pač dobil.

Tako je bilo vedno v mirnih časih. Čim pa so začele kakšne revolucije ali vojne, tedaj so ljudje navalili na banke in zahtevali od njih, da jim izplačajo zlato za predložene bankovce. Banka, ki je imela recimo samo eno petino bankovcev pokritih z zlatom, je prišla v zadrego. Sedaj se je vmešala država. Ta je najprej dopovedovala državljanom zlepa, da ni treba zamenjati bankovcev za zlato, ker so itak istovredni, kot zlato. Ako pa se ljudje niso dali pomiriti, je enostavno pre-

povedala zamenjavanje novčanic za zlato.

Papirnat denar

Na ta način se je od bankovca z zlatim pokritjem prišlo do papirnatega denarja. Zlato preneha biti plačilno sredstvo. Njega nadomesti papirnat denar z državnim in bančnim žigom, na katerem je napisano, da se zamenja po želji za odgovarjajoči znesek papirnatega denarja, ki glasi na manjši znesek ali pa za kovinasti drobšč.

V Nemčiji je po vojni sploh zmanjkalo zlata v narodni banki, pa se je kljub temu naprej kupovalo in prodajalo za papirnat denar. Zlato kritje bankovca pa prav za prav zgubi svoj pomen v tistem trenutku, čim država proglasi, da se bankovca ne more več zamenjati za zlato, ampak samo še za drugo vrsto zakonitih plačilnih sredstev. Za slehernega postane na ta način vseeno, ali je tak bankovec krit do 50 odstotkov, ali pa tudi samo do 20 ali celo le do enega odstotka v zlatu.

Kupna moč papirnatega denarja

Edino, kar človeka sedaj še zanima, je kupna moč papirnatega bankovca, vrednost bankovca proti blagu. Sedaj ne odvisi moja usoda več od razmerja bankovca proti zlatu, ampak od razmerja bankovca proti blagu, ki ga hočem kupiti na trgu.

Skušnja je pokazala, da postoje na tržišču posebni zakoni za tak čisto papirnat denar. Ti zakoni odredajo kupno moč tega denarja. Razvili so se iz vrhovnega zakona blagovnega gospodarstva, iz zakona o ponudbi in potrošnji. Ako je na tržišču več čevljev, kot pa jih je ljudem treba, tedaj jim cena pada. Ako je potrebna za nakup čevljev večja količina bankovcev, kot poprej enkrat, potem to znači, da pada kupna moč bankovcev.

Za čisto papirnat bankovec velja zakon količine in kakovosti. — Njegova kupna moč je odvisna od njegovega razmerja do blaga. Ako je danes v prometu bankovcev za deset milijard dolarjev, blaga (n. pr. ene vrste) pa deset milijonov vagonov, potem bo stal vsak vagon blaga en milijon dolarjev. Čež mesec dni se natiska in pušči v promet še novih deset milijard dolarjev bankovcev, ne da bi se istočasno povečala količina blaga, ki ga ostane še vedno deset milijonov vagonov. Sedaj ima vsak kupec za gotovo količino robe v rokah po dva bankovca, namesto enega, kakor ga je imel poprej. To spremenjeno razmerje med količino bankovcev in blaga mora nujno priti do izraza v porastu cen. — Vagon bo odslej stal ne več en, ampak dva milijona dolarjev.

Imamo strokovnjake, teoretičarje in praktičarje, ki ne razumejo, da je papirnat denar samo po imenu bankovec. — Zato se kregajo okrog pokritja v zlatu, govore o »inflaciji«, t. j. o poplavi papirnatega denarja in o preveč denarja v prometu itd. Ti pojmi pripadajo prošlosti, času, ko je bil bankovec pokrit z zlatom in se je zanj na željo dobilo zlato. V sistemu čistega papirnatega bankovca je »pokritje« v zlatu, ki leži v tresorih banke, čisto brez vpliva na kupno moč bankovca. Tu se ne ve več, kje začenja ali kje neha inflacija. V tem slučaju vpliva samo količina bankovcev, ki so v prometu in količina blaga, ki je za te novčnice na razpolago. — Kadar je moteno sorazmerje med količino papirnatega novca in količino blaga, tedaj se to izraža v skoku ali padanju cen blaga. (»Radniške Novine«.)

Hudi boji v Afriki

Italijansko vojno poročilo

V Libiji so bili dne 23. t. m. odbiti napadi Angležev na zelenico Djarabub, kakor tudi na področju okrog zelenice Kufre. Nemška letala so bombardirala v Libiji več sovražnikovih oporišč. Ista letala so napadla večjo skupino angleških ladij na Sredozemskem morju. Na Egejskem morju so italijanska letala napadla grški otok Mitilene. V Sudanu sta dve stotnji italijanskega vojaštva poglani sovražne oddelke v beg. (Torej se nahajajo Italijani na angleških tleh.) — Sovražnikove izgube so hude. Na spodnjem delu reke Džube so se nadaljevale borbe. Ena sovražna letala je bilo sestreljeno.

V Libiji se od dne 24. t. m. nadaljuje sovražni pritisk na Djarabub. Na Sredozemskem morju so nemška letala potopila 4000 tonsko ladjo, neko 15.000 tonsko, polno vojakov, pa zadela. V Somaliji se je sovražniku po hudih bojih posrečilo prekoračiti reko Džubo.

Angleško vojno poročilo

Eritreja: Dne 23. t. m. so bile razpršene italijanske čete, ki so branile Ku-

kubu. Zajetih je bilo mnogo italijanskih vojakov. Kukubu leži 30 km severno od Kerena.

V bojih pri Kukubu je bilo zajetih 400 Italijanov in 3 topovi.

Abesinija: Dne 23. t. m. so angleške

in abesinske čete zasedle Halaje pri Gondarju.

Italijanska Somalija: Dne 22. t. m. je bilo zavzeto pristanišče Margerita in kraj Dželib ob spodnjem toku reke Džube. Zajetih je bilo mnogo sovražnih vojakov in zaplenjenega veliko orožja. Operacije se vrše 50 km severno od izliva reke Džube v morje.

O letalski vojni

Angleški letalski minister o poteku letalske vojne

Letalski minister Archibald Sinclair je govoril o poteku letalske vojne; rekel je:

»Angleško letalstvo štiti predvsem angleške trgovske poti na morju. Zaradi tega pa napada sovražna oporišča v zasedenem francoskem ozemlju, da bi čim bolj onemogočilo akcijo sovražnih podmornic in letal. — V Afriki je bilo razmerje med angleškim in italijanskim letalstvom 1:4. Kljub premoči pa italijanskim letalstvom ni nikdar igralo učinkovite vloge. Sedaj se v Libiji udeležuje bolj nemško kot pa italijansko letalstvo. Tudi v vzhodni Afriki je angleško letalstvo nadvladalo italijansko. Sovražni napadi na Malto so bili v začetku huda preizkušnja za angleško letalstvo, toda bila je uspešno prestana. Italijani so doslej izgubili že nad 1000 letal prve linije. — Protitež nemškim letalskim napadom na Anglijo

tvorijo angleški napadi na Nemčijo. Angleško letalstvo ne narašča samo po številu, ampak tudi po moči in spretnosti. V prihodnjih mesecih bo udeleževanje angleških letal še naraščalo. V Angliji pa se trudimo, da najdemo čim uspešnejši način zaščite prebivalstva pred nočnimi napadi. Uspehi se že vidijo. Toda zaenkrat bo sovražnik zastavljal vse, da bo povečal svoje napade. Vendar pa angleški narod ne bo sam trpel zaradi letalskih napadov. V istem in še večjem obsegu bo udarjalo naše letalstvo na Nemčijo. Pisma iz Nemčije potrjujejo, da angleške bombe zadenejo. Strahote letalskih napadov je iznašel sovražnik, ki je to pokazal z napadi na Coventry in druga naša mesta. V kolikor ni treba metati bomb na zasedeno ozemlje, padajo vse naše bombe na Nemčijo. Naša letala pa so tudi že potopila lepo število sovražnih ladij v Severnem morju.

Hitler je govoril

in napovedal podmorniško vojno Angležem za marec in april

Dne 24. februarja je preteklo 21 let od ustanovitve nemške nacionalno socialistične stranke. V proslavo tega dne se je vršilo v Monakovem zborovanje stranke, ki se ga je udeležil Hitler. Njegov govor, so prenašale vse radio oddajne postaje v zasedenih ozemljih, pa tudi v Romuniji, Bolgariji, Švici, na Finskem, Madžarskem, Slovaškem, pri nas pa beograjska postaja.

Hitler se je v svojem govoru pečal z zgodovino ustanovitve stranke. Rekel je:

»Stranka sprva ni iskala pristašev med inteligenco, ampak med nešolano množico, inteligence se je celo otresala. Ton in metode, ki se jih je posluževala stranka, so bile morda za marsikoga prerobate, toda razvoj je pokazal, da je bilo to docela na mestu. Ko so nasprotniki nastopili proti stranki s terorjem, se je tudi stranka zatekla k terorju. Tako je po desetih letih obstoja imela najbolj prekaljeno članstvo. Največ uspeha je prinesel stranki boj proti versajskemu miru. Noben državnik bi v dvajsetih letih obstoja kakšne stranke ne mogel reči, da ni spremenil svojega programa, to more samo on (Hitler). Najvernejše pobornice stranke so bile ženske.

Nerazdružljiva zveza je med Nemčijo in Italijo. Obe državi veže prijateljstvo. Če smatram jaz koga za prijatelja, potem stojim nemajno za njim in ne delam kravih kupčij. Zato tudi ne more nihče dvomiti, da je zveza med menoj in Mussolinijem nerazdružljiva. Italija je storila Nemčiji veliko uslugo, ker je vezala velike sovražne sile.

Borba na morju se bo šele začela

Rekel sem že, da se bo vojna na morju šele začela. Pridobili smo na času in izvežbali mo-

štva za podmornice, ki bodo sedaj nastopile. Pred dvema urama sem prejel poročilo vrhovnega poveljstva vojne mornarice, da so podmornice v dveh dneh potopile 215.000 ton sovražnega brodovja. Marca ali aprila bo sledilo še vse kaj drugega. Kjer se bodo Angleži dotaknili evropske celine, bomo nastopili proti njim in kjer se bodo pojavile angleške ladje, jih bomo torpedirali. Glede zmage nikdar nisimo postavljali terminov, to delajo samo časopisi naših nasprotnikov. Mi smo vajeni čakati.

Nemčija ni hotela vojne, ampak samo svoje pravice. Nemčija si ne bo dopustila diktirati svoje gospodarske politike. Ako drugi hočejo voditi gospodarsko politiko na zlati podlagi, naj jo vodijo, mi pa jo bomo po svojih načelih. Nemčija ne bo hlapec židov in mednarodnih bančnih konzorcijev.

Ko sem spoznal, da se nemške zahteve ne morejo urediti na miren način, smo ustvarili obrambno sredstvo, ki je že leta 1936 izzvalo Churchilla, da je izjavil, da je treba Nemčijo uničiti, ker postaja premočna. Kar smo med tem storili za oborožitev Nemčije, je tako ogromno, da svet kaj takega še ni videl. Imamo vojsko, ki je številčno najmočnejša, najboljše oborožena in ima najboljšo vodstvo. Za to vojsko pa stoji ves nemški narod. Narod, vojska, stranka in država so eno. L. 1918 se ne bo pohanilo. Revolucionarni svet pri nas ni. Z gladom nas ne bodo prisilili na tla, prej bo glad zlomil nje. V boju pa smo bili doslej še vedno zmagovalci.

Letošnje leto bo prineslo velike odločitve. Trdno pa verujemo v božjo previdnost in smo prepričani, da ne moremo hoteti, da bi narod, ki je doprinesel take žrtve, ki se je toliko trudil in delal, bil poražen. — Mi smo si božji blagoslov zaslužili. Pred 21. leti sem bil človek brez imena, sedaj pa smo ustvarili nov svet. Fanatično verujemo v svojo zmago in čakamo povelja, da bo marširal ves nemški narod.

Letala proti ladjam

Nemško vojno poročilo

Dne 23. februarja je ena podmornica potopila 4 sovražne oborožene ladje s skupno 33.000 tonami. Ta podmornica je potopila doslej že 19 ladij s 111.943 tonami. Druga podmornica je potopila dve ladji s skupno 7000 tonami. — Na Sredozemskem morju so letala potopila 7000 tonsko angleško ladjo pri Derni. Južno od Irske je bila potopljena neka večja trgovska ladja. Letala so v noči na 23. t. m. bombardirala Hull, neko tovarno letal v južni Angliji in doke ter tovarne orožja v Londonu.

Zaradi neugodnega vremena dne 24. t. m. ni bilo velikih akcij nemškega letalstva nad Anglijo. Kljub temu smo napadli letališča in pristanišča v Ipswichu, Harwichu in Exmouthu.

Podmornice so uničile sovražni konvoj s skupno 135.000 tonami in s pomorno križarko vred. Na Atlantskem oceanu je bilo uničenih 83.000 ton ladij. Pomorske vojne sile so potopile 25.000 ton ladij. Neka ladja na oceanu je potopila doslej 151.000 ton ladij.

Angleško vojno poročilo

V noči na 23. t. m. so letala napadla nemška oporišča v Boulogne in Calaisu v Franciji. Eno letalo se ni vrnilo. Posebna skupina letal je bombardirala Brest v Franciji. Napadi so trajali tri

ure, časi je bilo oblačno, ozir. megleno, se je na krilih letal nabiral led. Povzročeni so bili veliki in številni požari.

Velika skupina angleškega brodovja kržari po oceanskih in drugih vodah. Letala z matičnih ladij neprestano krožijo v zraku na velike razdalje in se ogledujejo za sovražnikom, ki ga pa nikjer ni.

V noči na 25. t. m. so naša letala napadla Brest, Calais in Boulogne. — V Brestu se namreč nahaja nemška križarka »Hipper«.

V tednu, ki je zaključil 16. t. m., je bilo potopljenih 11 angleških trgovskih ladij in 1 zavezniška s skupno 37.000 tonami. V izgubah teh ladij so vštete izgube konvoja, ki je bil dne 12. t. m. napaden zapadno od Azorskega otočja. V konvoju je bilo 19 ladij. 10 jih je že prispelo v pristanišča, 4 se še pogrešajo. Potopljenih je bilo 5 ladij s 24.000 tonami.

Italijanski letalci — v Hercegovini. S treh ponesrečenih italijanskih bombnikov so se spustili blizu Mostarja trije italijanski letalci, ki so jih oblasti prijeli.

Sodni pripravniki so stavili zahteve ministru pravde dr. Klonstantinoviču, in sicer, da se jim vsteje pripravniška služba v napredovanje in pokojnino, da se pripravniki nastavlajo po vrsti, kakor opravijo sodniške izpite in da se ne dela razlike med moškimi in ženskami.

A. M. de Jong:

Čuden cerkovnik

»OTROŠKA LETA MEREYNTJEJA GEYSENA«

Geysen ga je začuden pogledal.

»Pa že raje sedim pri zaprtem oknu.«

»Pri zaprtem oknu!« ga je zasmehoval drugi. »Pri zaprtem oknu se rodite, pri zaprtem oknu nekaj časa živite in pri zaprtem oknu nazadnje umrjete. Kaj pa veste vi o svetu in o tem, kaj je življenje? Vi ste, naj me vrag vzame, ako niste, pravi krti.«

Geysena so preveč trle lastne skrbi, da bi bil mogel razumeti, zakaj je njegov znanec postal naenkrat tako besen.

»Jeseni mislim še enkrat poskusiti z izdelovanjem krtač,« je rekel pobit. »Toda proklete tovarne z njihovimi drekastimi vlaknastimi izdelki, stiskajo človeka za vrat. Pa jim ne moreš in ne moreš do živga, ko je na njihova roba tako neznansko poceni... Četudi je, kot da bi trenil, pri vragu; toda ljudje raje kupujejo ničvredne izdelke, samo da so poceni, namesto dragih krtač iz prave konjske žime.«

»Pa še ti izdeluj vlaknaste krtače,« mu je brezskrbno svetoval Flirefleter.

»Pojdi se solit,« je jezno odgovoril Mereyntjejev oče. »Kaj pa naj s tem drekom. Vedno sem izdeloval dobro blago in sem ga tudi naglo prodal, šušmariti pa ne znam... to mi ne gre.«

[41]

Nekaj časa sta molčala. Potem pa je Geysen zopet začel s svojim slabotnim, tožecim glasom:

»Te kanale, celo ceno navijajo konjski žimi... Ko sem poslednjič krošnjari ob morju, sem se kaj kmalu vrnil z vso svojo robo domov. Ako bo to zimo zopet tako, potem se podelam na vse skupaj in bom to delo sploh opustil... Da, lahko bi šel na Holandsko kot delavec k vrtnemu stroju, vrtač luknje v les za krtače, veš; v Rotterdamu je neka tovarna, tam vedno rabijo vrtače. Tudi Bosterjev Franc dela tam; pred kratkim mi je celo pisal.«

»Lani ob tem času,« je odgovoril Flirefleter, »zaposlen sam s seboj,« sem bil na proščenju v zapadni Flandriji. Pri nekem vrtiljaku na parni pogon sem pobiral vstopnino. Lastnica je bila postavna ženska, hm, lepa ženska... Bog mi je priča, res lepa ženska! Dragi moj! to se pravi uživati... tri mesece neprestano... življenje, ti rečem, kot ga ima us na krastavi glavi... Sedaj pa... cerkovnik... ne smem pomisliti na to! Župnik najbrž domneva, da ga ne spregledam!... Več kot še en mesec ne sme trajati...«

»Stari Floren me je tudi vprašal, ako bi hotel priti k njemu,« je razpredal Geysen svoje lastne, težke misli naprej. »V mlinu hoče začeti tovarno z lesom za krtače in drugo robotijo. Tudi njegova sinova bosta delala z njim, toda ne bo šlo. Posebno starejši, ta je sploh zanič, vsa vas ga pozna.«

»Jeseni sem delal z japonsko kroglo, tudi v Flandriji na sejmi in proščenjih. Bog te nima rad! Koliko sem izvelel tem okornim kmetom frankov iz žepa, kot da bi čarali! Neverjetno, koliko človek lahko za-

Doma in po svetu

Največja draginja. Na seji banskega sveta se je med drugim razpravljalo tudi o socialnih razmerah v Dravski banovini in je ljubljanski podžupan gosp. dr. Ravnikar izjavil, da je tekom vojne v Jugoslaviji draginja najbolj narasla. Kaj je temu krivo?

Zakaj stari in onemogli delavci v Sloveniji ne dobe izredne podpore iz fonda za starostno in onemoglostno preskrbo pri SUZORju? V Sloveniji imamo celo vrsto starih in onemoglih delavcev, ki so pekoračili 70. leto ali pa so docela onemogli, toda niso vplačali dovolj prispevkov, da bi imeli pravico do rente, pač pa imajo pravico do izredne podpore iz fonda za starostno in onemoglostno preskrbo. Poizvedovali smo, v čem je zadržek, da morajo podpore potrebni ljudje tako dolgo — nekateri že več kot eno leto — čakati na to miloščino. Kolikor smo mogli zvedeti je stvar v tem, da je v Sloveniji toliko potrebnih prosilcev, da ni kritja za izplačilo teh izrednih podpor na račun prispevkov starostnega in onemoglostnega zavarovanja, ki jih plačuje slovensko delavstvo. — Kje jih bo mogoče dobiti? Edinole na račun istega zavarovanja v drugih pokrajinah naše države. Ta primer je poučen za tiste, ki ne prestando govoriti o potrebi razdelitve delavskega zavarovanja in slikajo delavstvu, kako bi bilo potem vse drugače. Tu pa vidimo, da plačamo slovenski delavci premalo, da bi mogli podpreti svoje najpotrebnejše stare in onemogle tovariše. Ako bi bilo zavarovanje sedaj razdeljeno, bi morali povišati prispevke, ker pa ni, bodo pač, po načelu solidarnosti, delavci iz drugih pokrajin plačali za naše ostarele in onemogle delavce.

Ker so bile URSSJ organizacije centralistične, zato so uživale podporo vseh centralistov. Tako modruje »Zagrebski list« o razpuščenih strokovnih organizacijah. Ko bi ti gospodje hoteli enkrat povedati, v čem je obstojala ta podpora in koliko so dobile te organizacije n. pr. iz državne blagajne ali drugih tajnih fondov.

Delavci niso niti centralisti, niti avtonomisti, ampak ljudje, ki se zavedajo, da morajo v vsej državi uveljaviti kar najboljše, toda enotne delovne pogoje, ako nočejo, da jih bodo podjetniki izkoriščali.

Kadar bo nehala izkoriščanje človeka po človeku, bosta tudi besedi centralizem in avtonomija, v današnjem pomenu besede, izginili.

Zunanji minister Cincar-Marković potuje v Budimpešto k izmenjavi listin o sklenjenem prijateljskem paktu med našo državo in Madžarsko. Izmenjava listin oz. svečan podpis se bo izvršil dne 24. t. m.

Ob 23. letnici ustanovitve sovjetske armade je bil na sovjetskem poslanstvu v Beogradu velik sprejem, ki se ga je udeležilo več ministrov in maršal dvora.

Politični zajtrk in večerja. Zadnjič je sovjetski poslanik Majski priredil v Londonu zajtrk na čast angleškemu zunanjemu ministru Eden, na katerega je prišel tudi bolgarski poslanik. — V Ankari pa je priredil večerjo nemški poslanik von Papen in je razen Turkov in Bolgarov povabil tudi grškega poslanika, ker je v vojni z Grčijo samo Italija, ne pa tudi Nemčija.

Med Švico in SSSR je sklenjena trgovinska pogodba, ki predvideva izmenjavo blaga v višini 112,4 milijona švicarskih frankov.

Ko pa ni denarja. Neka podeželska občina je prejela 50 kg bele pšenične moke. Brez dvoma bi jo ljudje potrebovali, kajti pšenice ni v teh krajih. Toda nihče se doslej ni oglašil za to moko. Zakaj? Zato, ker nihče ne more plačati din 9 za kg bele moke. Moka je predraga. V takih krajih so nakaznice in zdravniška potrdila odveč. Tudi v Srbiji pravijo, da iz teh razlogov nočejo uvesti krušnih nakaznic.

Dve naredbi, ki sta priškrnili koristi lekarnejev v banovini Hrvatski in sicer naredba, s katero je bilo razlašeno, da smejo lekar-nari prodajati zdravila samo po ceniku, ki ga predpisuje banska uprava in pa uredba o racionalnem prepisovanju zdravil od strani zdravnikov, sta bili ukinjeni, poslednja z dodatkom, da uredba o racionalnem prepisovanju zdravil velja samo za zdravila, ki jih predpišejo zdrav-niki bolnikom, članom bolniških blagaj.

Stalno vojaško gledališče bo ustanovljeno v Beogradu. Igrali bodo vojaki pod vodstvom poklicnih igralcev.

Nemški znanstveni zavod je bil ustanovljen v Beogradu. 100.000 oralo plodne zemlje je poplavila talna voda doslej v Vojvodini.

2 milijona podobic bodo natisnili za evharistični kongres, ki bo letos v Zagrebu. Te podobice bodo vrle ogromno denarja, ako se bodo predajale samo po en dinar. Organizacijska pisarna evharističnega kongresa je oproščena plačevanja poštnine v dopisovanju z oblastmi.

170 kg čaja so zaplenili cariniki v Subotici. Našli so ga v nekem avtomobilu, s katerim se je vozil potnik neke tvrdke. Zadevo pa je sporočil oblastim najbrž kakšen dober znanec omenjenega potnika. Ugotovili so, da je bil čaj vtihotapljen iz Romunije pri vasi Mokrinj v Vojvodini. Tak vtihotapljeni čaj se prodaja v Subotici po okrog din 600 za kg. Pri nas pa je nevtihotapljeni čaj vsaj še za din 100 dražji.

Dva dni je ležal v nezvesti in negiben Milorad Samardžija iz vasi Trnovo pri Sarajevu. — Omahnil je bil med plesom, sredi zabave in ga niso mogli več prebuditi. Čez dva dni so ga odpeljali z avtomobilom v bolnišnico. — Ko se je avto med vožnjo pognel v neko kotanjo in nato odskočil, je ta pretresljaj zadostoval, da se je navidezno mrtvi kmet prebudil čil in zdrav, v nemalo presenečenje domačih in zdravnikov, ki ne vedo, kaj bi utegnilo biti vzrok kmetove nezvesti.

Zaboj s tremi odrezanimi nogami je naplavilo morje na otoku Korčuli. Noge so najbrž odrezali na katku vojni ladij mornarjem pri operaciji in jih nato vrgli v morje. Zaboj pa se ni potopil, ampak je priplaval na Korčulo in razodel tragedijo treh neznanih ljudi.

Vihar je metal ladje na kopno. Veliki vihar na Portugalskem je zalotil našo ladjo »Vihar« v pristanišču v Lizboni. Zračni vrtnec je ladjo vrgel na suho. Kapitan ladje pravi, da je naša ladja še najmanj poškodovana.

Učitelj se je spozabil. Učitelj na romunski šoli v Ečki pri Petrovgradu, Ursulescu, je bil aretiran, ker je osumljen, da je ukradel neki gostilničarki iz ročne torbice din 30.000. Pri preiskavi so našli 28.000 din zatlačenih v neki špranci v šolski sobi.

5 jetnikov je pobežnilo dne 22. t. m. ponoči iz zaporov okrožnega sodišča v Murški Soboti. Med njimi sta tudi dva precej nevarna tipa.

Kovčeg s 15 strupenimi kačami je ukradel neznanec krotitelju kač Brakusu iz Valožnice. Najbrž je napravil velike oči, ko je pogledal v kovčeg.

»Delavska Politika« ne dobiva nobenih subvencij, zato poravnaj naročnino takoj!

služi s tako majhno kroglo iz plutovinastega zamaška in treh orehovitih lupin. Allez m'sieus-dames, faites votre jeu... voici le boule americain... Glejte! Strmitel! tu: japonska krogla... na tem kraju se zmuzne pod lupino... Vidite?... Dobro jo držite, prosim!... Allez... pet frankov na lupino. Tako, sijajno! Jaz dam še pet!... Ta goveda, kako sem jim praznil žepel!

»Poprej enkrat, ko so pridelovali še pražiljko,« je nadaljeval Geysen svoja razmotrivanja, »mi je šlo dobro. Z očetom in stricem Aarjanom smo imeli po tri, štiri skupine sadilcev, plevcev in lanorezcev, ki smo jih dajali v najem mlinarjem, ki so mleti pražiljko in kmetom... Pri tem je človek zaslužil lep denar; toda to je minilo. Pražiljke ne goje več, in kmetje si najamejo svoje delavce sami. Slabi časi so.«

»To je res,« je pritrdil Flirefleter. »Kdo bi si bil pred pol leta mislil, ko sem bil z Janom Gatom v Nemčiji, kjer sem izdeloval zobni eliksir in želodčni prašek iz citronovega soka in drevesnih korenin, da bo sedaj povsod, kjer hodim in stojim, smrdelo po voščenkah in kadilu... Želodec se človeku obrača, Geysen; proketo, ako ni res!«

Mereyntjejeva mati je prišla iz kuhinje, kjer je pomivala posodo. Potihoma je pela sama zase in je mimogrede začudeno pogledala obupana obraza obeh mož pri oknu. Potem je začela peti malo glasneje:

»Iz vrste je stopila, v obleki snežno beli, odrezani bili lasje so njeni; za nuno se je odločila, za nuno se je odločila.«

Cudna usoda knjiške »Masonerija na Hrvatskem«. »Slovenec« je zadnjič napisal, da bo proces proti dr. Glojnarčiču, piscu knjiške »Masonerija na Hrvatskem«, ki so ga naperili proti njemu razni oklevetani javni delavci, zelo neprimeten za prostozidarje. Sedaj pa poroča isti list, da je bila dr. Glojnarčičeva knjiga — zadržana.

Litvinov izpadel iz izvršnega odbora komunistične stranke

Kdo je bil Litvinov?

Pri volitvah novega izvršnega odbora komunistične stranke v SSSR na 18. strankinem kongresu, ki je te dni zaključil svoje zasedanje, je izpadel kot član bivši komisar za zunanje zadeve Litvinov. Litvinov je človek izrednih diplomatskih sposobnosti in je s svojimi nastopi na sejah Društva narodov v Ženevi zelo povečal ugled in vpliv SSSR v svetu. Ko je potem SSSR l. 1939 krenila na pot sporazuma in prijateljskih odnosov s Hitlerjevo Nemčijo, je bil odstop Litvinova v aprilu 1939 prvi vidni znak te spremembe, ki je potem postala očitna z objavo pakta med Nemčijo in SSSR dne 24. avgusta 1939.

Litvinov je dosledno zastopal politiko miru in sporazuma med narodi, katere nositeljica naj bi bila SSSR. Dne 4. aprila 1934 je izjavil ob priliki podpisa nenapadalnih paktov z baltičskimi državami: »Sovjetska zveza, ki so ji tuje vse ideje ali presodki šovinističnega, nacionalističnega, rasnega ali narodnega značaja, ne želi nobenih osvajanj, nobenega povečanja, nobenega razširjenja ozemlja.« On je v Društvu

narodov najbolj točno obrazložil pojem »napada« in »napadalca«. »Ta predlog«, je dejal, »je sestaven del dogovora, ki smo jih sklenili s solidno verigo naših sosedov od Finske do Afganistana in z vsemi tremi državami Male antante.«

Ker je Litvinov prenehal biti zunanji komisar SSSR in ga je zamenjal Molotov, je tudi njegovo članstvo v izvršnem odboru komunistične stranke postalo odveč, zlasti, ker se je SSSR odločila za zunanjo politiko, katere tolmač je Molotov.

Iz izvršnega odbora komunistične stranke je bila izločena tudi Pavlina Sušina, žena Molotova.

Novo vlado imajo zopet v Vichyju. Neprestane spremembe vlade v Vichyju kažejo, da so razmere v zasedeni in nezasedeni Franciji vse prej kot razveseljive. Kdo ve, koliko časa bo maršal Petain še vzdržal. Nova vlado tvori pet ministrov, ki opravljajo osem ministrstev.

ČRNA PRI PREVALJAH

Ljudstvo se ne znajde v sedanjih razmerah. Pred več meseci je bilo objavljeno priporočilo ljudstvu, da si naj priskrbi hrano vsaj za nekaj časa v naprej. Sedaj pa je rečeno, da nihče ne sme imeti zaloga, kdor pa jih ima, jih mora porabiti in potem šele kupiti, kar sproti rabi. Tik pred izdajo nakaznic za moko se je reklo, da bo znašala količina moke 5 kg na glavo prebivalca in mesec. Ko pa so bile izdane nakaznice, se je ta količina reducirala na 4 kg. Končno bi to še kako šlo, ako bi se moglo dobiti poleg enotne pšenične moke, tudi še kakšno drugo moko (razen koruzne). Ako pa človek kupuje v trgovini in želi n. pr. rženo moko, mu jo trgovec proda samo, ako predloži kupovalce odrezek nakaznice, ki je prav za prav namenjena za nakup enotne pšenične moke. Od kdaj je ržena moka na nakaznici? S tisto količino enotne pšenične moke, ki jo človek dobi na nakaznici, rudar ne more shajati. Postoji menda predpis, da cena ostalim vrstam moke ne sme biti višja, kot pa je cena enotni pšenični moki. Pri nas pa je ržena moka po din 9, ajdova po din 12 in celo koruzna po din 6! Ržena pa se, kot rečeno, ne dobi drugače kot na nakaznici. Tudi za sladkor je določena cena po din 18 oz. din 20 in pravijo, da ga je zadosti, pri nas pa ga dobiš ponekod komaj po 10 dkg, kot bi kupoval bonbončke. Ako človek potem računa, po koliko je plačal sladkor, ugotovi, da mu je cena okrog din 24 za kg. Še mnogo je takih primerov, ki naravnost izzivajo po protikupeh. Prav bi bilo, ako bi oblasti tudi v naši dolini napravile red! — Delavec.

Drugi pri nas. Akademiki gradbene tehnike imajo vsako leto priridev pod geslom »skok čez kožo«. Pri nas pa se je vršila posebna priridev pod geslom »skok čez plot«. Razlika je tudi v tem, da pri »skoku čez kožo« sodelujejo vsi akademiki, pri »skoku čez plot« pa je udeležba omejena in razen tega se bo vse skupaj menda zaključilo pred — sodniki.

VELENJE

Sladkorja ni. V vednost naši javnosti iznašamo na tem mestu pritožbo, ki upravičeno razburja duhove že itak težko preizkušane ljudstva. Naša »Zadruga državnih uslužbencev« je dne 23. decembra lani naročila pri »Zvezi zadrug državnih nameščencev« v Beogradu sladkor. Dne 30. decembra lani je prispel odgovor, da »Zveza« zaradi gotovih zaprek ne more dobaviti sladkorja, ampak da se je obrnila na delniško družbo »Prevod« v Ljubljani, ki nam bo poslala sladkor, ker da je »Prevod« prevzel oskrbo Slovenije s sladkorjem. Dne 7. januarja t. l. se je osebno interveniralo pri »Prevodu« v Ljubljani. Obljubilo se je, da pride sladkor iz Celja. Dne 8. januarja je prišlo obvestilo iz Celja, da sladkorja ne morejo poslati, ker je že vse razdeljeno in da za našo zadrugo ni nič ostalo. Nato je bilo poslanih celo vrsto brzojav zaradi sladkorja in tudi sresko načelstvo je bilo obveščeno. Tudi gosp. rudniški ravnatelj je interveniral. Toda do danes, ko to pišemo, sladkorja še vedno ni. Delavci so za mesec januar dobili omejeno količino sladkorja, ker ga je manjkalo. Za mesec februar pa so dobile družine samo po pol kg sladkorja, samci pa po en četrt kilograma. Ni treba posebej povdarjati, da je sladkor v delavskih družinah neobhodno potreben. Rudar si nese s seboj na delo kakšno žitno kavo, ki si jo osladi s sladkorjem, ker nesladkane ne more piti. Čaj v zimskih mesecih, četudi je samo lipov, mora biti sladkan. Pa tudi otrokom je treba dajati sladkane jedi. Gospodinjje ga rabijo pri kuhi, dasi gotovo z njim ne razmetavajo. — Rudar.

SLADKI VRH OB MURI

V tovarni je zadnji čas več dela. Sedaj je v službi že čez 300 delavcev in okrog 20 nameščencev, ki jih je deloma poslala »Zadruga gospodarska banka«, da čuvajo njene interese. »Zadruga gospodarska banka« ima namreč na tovarni še vedno vknjiženih nad 23 milijonov dinarjev posojila z 12 do 20 odstotnimi obrestmi. S takšnimi težkimi bremenami se seveda

precej težko dela, vendar se obrat kljub temu lepo razvija.

»Delavski prijatelji« se silno napihujejo, ker bi radi sedaj po razpustu podružnice »Splošne delavske zveze« pobasali vse delavce v svojo malho. Naši se pa ne dajo in ne dajo, četudi se v potu svojega obraza dan na dan trudi za neke uradnike »Zadruga gospodarske banke«. Nekaj delavcev se je sicer udalo prigrvarjanju, da imajo že enkrat mir. Konec pa bo zopet tak, kot vedno na Sladkem vrhu: Par mesecev bodo plačevali, potem se bodo tudi tega naveličali, a pri volitvah bo zopet preplavila Sladki vrh naša barva, kakor vsikdar.

Tovarniški konzum bo začel poslovati s 1. marcem. Ustanovljena je obratna zadruga, h kateri so pristopili vsi delavci in nameščenci z deleži po 100 din in ima zadruga že 340 članov, tako da bodo samo člani vložili 34 tisoč dinarjev obratnega kapitala. 50.000 din je obljubil posoditi zadrugi tovarnar Mavro Sessler v Zagrebu, ki je glavni lastnik tovarne. Predsednik zadruga je iz vrst nameščencev, podpredsednik pa je naš s. Pezdikec. Delavstvo že težko čaka na otvoritev konzuma, ker mora sedaj potrebšnine mnogo dražje plačevati na Sladkem vrhu, kot v mestu. Potrebščine se namreč podražijo s prevozom. Poprej je tukajšnji trgovec prevažal blago za svojo trgovino po žični železnici za majhen prispevek, a sedaj mu je tovarna to ugodnost odabila, medtem ko bo konzum lahko zopet uporabljal žično železnico in tako olajšal delavcem življenje. Zadruga bo nakupila predvsem moko.

Uradniško menzo so si ustanovili nameščenci tovarne in imajo v to svrhu svojo kuharico, tako da ne obiskujejo znane gostilne.

Prelaznice za Cmurek so že precej časa ustavljene in tako se ljudje s Sladkega vrha več ne vozijo ob nedeljah z brodom čez Muro v Cmurek k maši. Prelaznice se dajejo le izjemoma dvostanikom in viničarjem, ki delajo pri takih dvostanikih. Ob nedeljah pa hodijo ljudje k maši v št. Ilj, deloma pa k Mariji Snežni.

Obljubljena cesta, ki bi naj vezala samoto Sladkega vrha preko blatnega, strmega klanca z lepo cesto na vrhu, je običajna.

Večerje iz enega lonca je priredila v nedeljo podružnica sladkogorskega »Kulturbunda« v gostilni Scheffa pri brodu ob Muri in so se je udeležili razen domačih članov tudi somišljeniki iz št. Ilja in Gornjega Cmureka. Vodje tukašnjega »Kulturbunda« trdijo, imajo že 120 članov, med katerimi prevladujejo ženske, ki jih je baje vpisanih 70.

VABILO

KONZUMNO DRUŠTVO VIČ, vpisana zadruga z omejenim jamstvom v Ljubljani, vabi svoje člane na

VIII. REDNO SKUPŠČINO,

ki se bo vršila v sredo, dne 12. marca 1941 ob pol 8. uri zvečer v gostilniških prostorih zadr. Mikliča Antona v Ljubljani, Tržaška 46. V slučaju, da skupščina ob napovedanem času ne bi bila sklepna, se vrši pol ure kasneje druga skupščina na istem mestu in z istim dnevnim redom ter sklepa veljavno ne glede na število navzočih zadrugnikov.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnje redne skupščine.
2. Poročilo upravnega in nadzornega odbora.
3. Čitanje revizijskega poročila Zveze gospodarskih zadrug za Jugoslavijo v Ljubljani o pregledu zadruga z dne 13. februarja 1941.
4. Sklepanje o bilanci in o uporabi poslovnega prebitka ter o razrešnici upravnemu in nadzornemu odboru.
5. Dodatne volitve v upravni in nadzorni odbor.
6. Sklepanje o predlogih in pritožbah.
7. Razno.

Eventuelne predloge in pritožbe je predložiti upravnemu odboru najmanj 8 dni pred skupščino.

V Ljubljani, dne 22. februarja 1941.

Upravni odbor.

Manjši boji v Albaniji

Italijansko vojno poročilo

Dne 23. t. m. so bili na grški fronti samo spopadi izvidnic. Naša letala so z velikim uspehom napadala grško zaledje. Sestrelila so pri Klisuri 5 angleških lovskih letal v boju 8 italijanskih proti 13 angleškim, ne da bi italijanska letala utrpela kakšno zgubo.

General Caballero je brzojavil Mussoliniju, da je vojska navdušena nad njegovim govorom in odločena doprinese vse možne žrtve, v zavesti, da je zmaga neizbežna.

Grško vojno poročilo

Dne 23. t. m. so grške čete po predledku par dni zopet prešle v napad.

SELNICA OB DRAVI

Občinska seja. Pred dobrim tednom se je vršila pri nas občinska seja, na kateri je poročal gradbeni odbor. Ne vemo ali je bilo to prvo poročilo gradbenega odbora v zvezi s šolskim občinskim odborom, ali pa je poročal že kdaj poprej. Vsekakor je res, da so občinski odborniki v največji tišini poslušali občinskega blagajnika, uradnika g. Skrbineka, ugledega posestnika in lesnega trgovca. Videli smo, da so si občinski očetje pridno delali beležke, najbrž zato, da bodo mogli točno poročati svojim volilcem. Dosedanji izdatki za šolo znašajo 1.898.562 din. Tvrdom je treba še izplačati din 900.000; obhodki so predvideni na 2.408.103 din, po odbitku izdatkov ostane še 509.541 din, toda din 360.000 bo treba šele zbrati. Vendar pa se bodo sredstva našla. Občinski odbor bo še točno pregledal vse račune in potem dal razrešnico blagajniku za njegovo na vseh težko delo. Temeljito je posegel v razpravo obč. odbornik Zorko Ivan. V debati so bile iznešene razne pripombe in za naprej se bo najbrž občinski odbor v vsaki seji pečal z izdatki in ostalimi vprašanji, ki se tičejo šolske zgradbe. Čuli smo neke pomisleke glede prostorov v pritličju zgradbe. Prostorji tam so neprikladni in v stanovanju. Mogoče bi bilo pametneje, da se je gradilo samo enonadstropno šolsko poslopje, namesto dvonadstropnega in da bi se bila posebej zgradila stanovanjska hiša. Električna razsvetljava s šestimi žarnicami v prostoru je za deželo prerazkošna, štiri bi zadostovale. Tudi pri tem bi se nekaj prihranilo. Govorilo se je tudi o nedograjnem vodnjaku in dragih angleških straniščih, ki bodo brez vrednosti, ako ne bo dovoli vode. Videlo se je, da so si vsi občinski odborniki že od začetka želeli lične, naselju primerne nove šolske stavbe in seveda tudi, da bi izdatki ne povzročali davkoplačevalcem težjih bremen. Pri tej priliki je omenil g. župan, da je bilo narobe, da so se pred leti občinske oklade znižale na 20 odstotkov. — Učiteljska stanovanja naj bi bila tudi enaka. Ne sme se delati razlike, da dobe eni parket, drugi pa navaden ladijski pod. Precej glasno se je govorilo o nabavi štedilnika za šolsko kuhinjo, ki stane din 12.000 ter spada bolj v kakšen hotel, kot pa v vaško šolo. Pozneje enkrat bo mogoče tudi nadzornik zgradbe podal svoje poročilo. Oprema je naročena zaenkrat samo za šest razredov, ker je zmanjkalo sredstev. Koliko bodo stale klopi, še ni znano. — V gradbenem odboru, ki ga je izvolil šolski odbor, sta člana občinskega odbora Verdonik Josip in Namestnik Karel. Škoda, da nimajo delavci nobenega zastopnika v tako važnem odboru, kot je baš gradbeni odbor. Občinski odbornik Grahor je umestno povdaril, da se ne zagovarja, ampak podaja pregled izvršenega, državi koristnega dela. Omenil je, da je banovina naprosila za komisijski pregled zgradbe in vsega poslovanja ter da izdela poročilo za občane. Poročilo o šoli in debata je trajala nad štiri ure. To najbolj jasno priča, da ljudje žele zvedeti kaj več o svoji šoli.

Osvojile so vas Malono severno od Podgradca ob Ohridskem jezeru in vjele 200 Italijanov. Tudi na osrednji fronti Tepeleni—Klisura so bili doseženi uspehi. V preteklem tednu je bilo skupno ujetih 1272 Italijanov in več častnikov. Italijani so v preteklem tednu izvršili 16 brezuspešnih protinapadov. 6 italijanskih letal je bilo sestreljenih, in nobeno grško. Pri neki očiščevalni akciji koncem preteklega tedna je bilo zaplenjenih 50 italijanskih strojne in uničena 2 tanka. Pogorje Trebešina zapadno od Tepelenija, je sedaj trdno v grški posesti. V gorah je nevarnost plazov, ob obali pa slabo vreme.

Dne 24. t. m. so izvedli Italijani dva velika napada, enega v dolini reke Devoli, drugega v dolini Vojuşe. Napada sta bila odbita. Grki so zavzeli nekatere višine okrog planine Ostrovice. Angleška letala so bombardirala Elbasan, Tepeleni in Lin pri Podgradcu ter postojanje v zgornjem porečju Skumbe.

Zaradi neugodnih prilik dne 24. t. m. je bilo delovanje letalstva omejeno.

Nevarnost spopada na Daljnem vzhodu

Anglija in Zedinjene države posvarile Japonsko pred nadaljnjimi akcijami v južni Aziji.

Angleška in ameriška vlada sta s posebno noto opozorili japonsko vlado, da bi ne mogli trpeti nobenih novih podvigov Japonske v južnem delu Azije in da bi vsaka taka akcija odločilno poslabšala odnose med tema dvema državama in Japonsko. (Gre predvsem za Holandsko Indijo.)

Japonska vlada izjavlja, da nima namena izzvati kakšnega spopada z Anglijo in Ameriko. Časopisje pa nasprotno piše zelo bojevito in pravi, da si Japonska ne sme pustiti dopasti izzivanja, da bi Zedinjene države utrjevale otok Guam pred vrati Japonske, Angleži pa dovažali vojaštvo v Singapore, kjer ga je sedaj mnogo več, kot pa bi ga bilo potrebno za obrambo. Ako Anglija in Zedinjene države ne bodo prenehale s temi izzivanji, bodo Japonci odpihnili Singapore in Guam z zemeljske površine.

Da bi zvedeli, kje se parniki nahajajo, imajo ogleduhi navado, da razglase vest o potopitvi tega ali onega parnika. Zgodí se, da prizadeta država oz. njeni predstavniki ogorčeno znikajo tako vest in pri tem vsaj približno izdajo mesto, kjer se parnik nahaja. Na ta način je potem sovražni podmornici omogočeno, da parnik poišče ali pa kje počaka.

Zasedanje vrhovnega sojeta (parlamenta) se je začelo dne 25. t. m. v Moskvi. Govoril bo tudi Molotov o zunanji politiki SSSR.

Smrtno se je ponesrečil izumitelj insulina, kanadski učenjak Frederic Banting. Letalo je bilo na poletu v Anglijo in v njem trije potniki. Vsi so se ubili. Učenjak je s svojim izumom rešil življenje mnogim bolnikom, ki bojujejo na sladkorni bolezni.

Bivši španski kralj Alfonz XIII. o laterem se je razširila vest, da je pretekli teden v Rimu umrl, še živi in se mu zdravje baje popravlja. Pravijo, da dolgo živi, kogar še pri življenju proglašajo za mrtvega.

Delavski pravni svetovalec

Izodbijanje vknjiženega dolga (Litija)

Vprašanje: Sestra in svak sta si pri meni izposodila večji znesek za gradnjo hiše in nato ponovno par tisočakov z obljubo, da mi vrne v 3 letih. Ker ni bilo denarja, mi nista vrnila in sem zato zahteval vknjižbo, a sta tudi to zavlačevala, dokler se nisem vknjižil sam na svoje stroške. Drug dolžnik hoče sedaj to mojo vknjižbo izpodbijati in pognati na dražbo celo posestvo sestre in svaka. Ali bo res lahko izpodbil mojo vknjižbo?

Odgovor: Če ste res denar posodili in torej odgovarja vknjižba resnici, upnik ne bo mogel izpodbijati Vaše vknjižbe in se lahko mirno spustite v pravdo.

Bratova nehlajnost za opravljeno delo (Slovenska Bistrica)

Vprašanje: S svojo ženo sem delal dolga leta na posestvu pri bratu-invalidu, ki mi je dajal malenkostno plačilo. Ko se je brat lani oženil, smo napravili medsebojno pogodbo, da ostanem do konca leta 1941 na posestvu, kjer imam potrebno oskrbo in obleko in še mi mora dati brat din 2000 za gradnjo moje hiše in za delavce pri gradnji brezplačno hrano. Nedavno me je brat nenkrat pognal iz hiše in njegova žena je še žalila mojo z najgostimi psovskami. Ali lahko zahtevam kako plačilo?

Odgovor: Pravico imate, da zahtevate od brata vse ono, kar imate pogoleno v pogodbi, to je prehrano, stanovanje in obleko, kakor tudi denar za gradnjo hiše in prehrano delavcev. Zaradi žaljivih lahko žena vloži tožbo.

bo. Najbolje bo, če greste na uradni dan k sodišču in predlagate, da povabijo najprej brata in vsakino k poizkusu poravnave. Ako ne bo uspela poravnava, lahko vložite tožbo.

Dedščina po rejenki (Štore)

Sorodniki pokojne rejenke imajo pravico dedščine po rejenki le od premoženja, ki ga je ona zapustila. Od onih, ki so imeli rejenko pri sebi, ne morejo bratje ali sestre rejenke zahtevati nikakšne »dote«.

MALI OGLASI

FRANC REICHER, MARIBOR
Tržaška cesta 18, se priporoča cenj. občinstvu za izdelavo oblek za gospode in dame po najnižjih dnevnih cenah. Hitra izdelava.

Priporoča se

SPECERIJSKA TRGOVINA

Delavski dom I. I. I. I.

Maribor, Frankopanova ulica 1.

Ljudska tiskarna d. d. v Mariboru
Sodna ulica štev. 20

Izvršuje vsa v grafično stroko spadajoča dela najceneje in najhitreje.